

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

fra

den private Realskole i Aarhus

(Nr. 9)

1881

af

P. B. Fenger,

Cand. theol., Skolebestyrer.

Aarhus.

Trykt hos Brødr. Backhausen.

Realafgangsexamenerne.

~~~~~

Under 13de December forrige Aar udkom der en kongelig Resolution, ifølge hvilken de, der fra 1883 indstille sig til juridisk Examen for ustuderede, skulle have underkastet sig almindelig Forberedelsesexamen af højere Grad. *)

Da adskillige af de her fra Skolen udgaaede Elever ere gaaede den Vej, da flere andre, der enten ville ind paa Officersskolen eller overgaa i andre Livsstillinger, hvor en fyldigere Forberedelses Undervisning fordres, have forladt Skolen for andetsteds at underkaste sig den udvidede Examen, og da jeg saaledes har mærket, at der er Trang til Stede, ligesom ogsaa Elevernes Forældre ofte have opfordret mig dertil, har jeg besluttet, som det allerede tidligere er blevet averteret, at ansøge om Tilladelse til at maatte afholde Afgangsexamen for Realdisciple af højere Grad. For Fremtiden vil Undervisningen altsaa blive anlagt paa, at saavel Realafgangsexamen af lavere som den af højere Grad vil kunne tages fra Skolen, hvis der da, hvad jeg formoder, melder sig et tilstrækkeligt Antal Deltagere i det paa den udvidede Examen beregnede Cursus.

---

*) Senere er i en Tillægs Bestemmelse Retten til at indstille sig givet til alle, der senest i Januar 1881 have underkastet sig almindelig Forberedelsesexamen af lavere Grad.

Forskjellen mellem de to Examener, hvortil jeg senere skal komme tilbage, er i Virkeligheden ikke stor, og naar det ikke kan nægtes, at Realafgangsexamen af lavere Grad er kommen i et vist Vanry, ja naar det endogsaa paastaas, at de, der have underkastet sig denne Examen, kunne manglé de nødvendigste Elementær Kundskaber, saa tror jeg, hvad da ogsaa andetsteds er gjort gjældende, ikke at sige for meget ved at lægge hele Skylden herfor over paa den Examen, der under Navn af „almindelig Forberedelsesexamen af lavere Grad“ to Gange om Aaret afholdes ved Universitetet i Kjøbenhavn. Denne Examen, der er den oprindelige, stiller nemlig betydelig lavere Fordringer, men giver alligevel samme Ret og Adgang som den, der under Navnet „Realafgangsexamen af lavere Grad“ tages ved de fleste af Landets Realskoler og ved flere af Latinskolerne.

Dette Forhold er jo besynderligt, men det er opstaaet ganske naturligt derved, at da i sin Tid Realskolerne ansøgte om Tilladelse til ved Skolerne at afholde en Afgangsexamen svarende til og med samme Retsvirkning som den ved Universitetet anordnede almindelige Forberedelsesexamen af lavere Grad, og man hos de overordnede Myndigheder fandt, at det, der ved denne Examen fordredes, var for lidt, gav man kun Tilladelsen paa den Betingelse, at Fordringerne bleve udvidede. Saaledes er det sket, at de to ikke saa lidt forskellige Examinere ere komne til at staa ved Siden af hinanden med samme Retsgyldighed. Men naar det kan ske, hvad der virkelig er sket, at Elever, der paa ingen Maade have været i Besiddelse af Kundskaber eller Modenhed til at underkaste sig Examen ved Skolerne, kunne rejse til Kjøbenhavn og der ved Universitetet bestaa Examen, ja bestaa den meget anstændigt, og naar mere end Halvdelen af dem, der underkaste sig en af disse Examener, vælge den lettere ved Universitetet, saa

kan det ikke forundre, at det store Publikum, der ikke kjender Forskjellen, skærer alle over én Kam og lader den ene Flok undgjelde for den andens Mangler.

Forskjellen mellem de to Examinere bestaar deri, at medens der ved Universitetet fordres:

1) *Dansk Stil*, 2) *Historie*, det vil sige kun Fædrelandshistorie omtrent i Omfang som Allens Lærebog, der dog angives at være udførligere i den indre Forfatnings Historie, end der udfordres, 3) *Geografi* i Omfang som Velschow eller Rimestads mindre Lærebog, 4) *Arithmetik*; de elementære Regningsoperationer, Ligninger af 1ste Grad med én ubekjendt Størrelse, Brug af Logarithmer; 5) *Geometri*, Plangeometrien i sædvanlig Udstrækning; 6) et af de levende Sprog *Tysk*, *Fransk* eller *Engelsk*, hvori der fordres, at Examinanden kan forstaa og oversætte let Prosa, er i Besiddelse af det almindelige Ordforraad og har antagelig Fasthed i Grammatikens Hovedregler, —

fordres der derimod ved Skolerne:

1) *Dansk Stil*; 2) *Dansk*; en mundtlig Prøve med Oplæsning af Prosa og Poesi og Examination i Grammatik; 3) *Historie*; foruden Fædrelandshistorien fordres Verdenshistorien efter en fragmentarisk Lærebog; 4) *Geografi*, tillige den matematiske Geografi i samme Omfang som i de lærde Skolers øverste Realklasser; 5) *Arithmetik*, tillige praktisk Regning; Prøven er *tillige skriftlig*; 6) *Geometri*, der fordres her tillige det vigtigste af *Stereometrien*; 7) *Tysk*, Prøve baade i et læst Pensum paa mindst 200 Sider og i et ikke læst Stykke af en tysk Skribent; 8) *Naturhistorie*, der fordres her en Oversigt over Dyrenes og Planternes Væsen og Udviklingsformer i Omfang omtrent som Lützens Naturhistorie og Vaupels Botanik; 9) *Skrivning og Tegning*, hvor der fordres en Prøveskrift og en Prøvetegning.

Det vil saaledes ses, at Forskjellen er meget betydelig, og det synes derfor ogsaa at være baade rimeligt og retfærdigt, at den ved Universitetet afholdte Examen enten helt bortfalder eller at Fordringerne dér udvides til at omfatte det samme, som der fordres ved Skolerne, hvad der da ogsaa synes at ville ske i en nær Fremtid.

Spørgsmaalet er nu, om man bør blive staaende herved: om det er rigtigt at bibeholde to Afgangsexamener, Realafgangsexamen af lavere Grad og Afgangsexamen for Realdisciple af højere Grad, der i Virkeligheden ligge hinanden meget nær, eller om ikke disse to bør sammensmeltes, saa at der kun findes én Realafgangsexamen?

I Ministeriet er nemlig allerede en Plan til en Sammensmeltning taget under Overvejelse, ifølge hvilken der kun skal være én Realafgangsexamen, der nærmest vil komme til at ligne den nuværende udvidede, medens Fordringerne dog paa enkelte Steder nedstemmes, særligt i Sprog, saa at der fremtidig kun skal fordres 2 levende Sprog, medens der nu fordres 3. I de fleste Realskoler, der have Realafgangsexamen af lavere Grad som Maal, læres der nemlig baade Engelsk og Naturlære, 2 af de Fag, som den udvidede Examen fordrer mere end den lavere, og der tages paa adskillige Steder endogsaa frivillig Examen i et af Fagene eller i dem begge. I det 3die Fag, Fransk, gives der i Almindelighed Undervisning i Mellemlklasserne, men denne afbrydes i de højere Klasser af Mangel paa Tid. Fordringerne i de Fag, begge Examener have fælles, ere vel noget større for den udvidede Examens Vedkommende, dog er Forskjellen ikke mere gennemgribende, end at adskillige Elever, der have underkastet sig Realafgangsexamen af lavere Grad ved Paasketid, allerede samme Sommer have kunnet tage den udvidede, og naar et Aar blev lagt til Undervisningen, vilde de fleste Elever med forholdsvis Lethed kunne tage denne Examen.

Men skjønt de to Examener staa hinanden saa nær, og det derfor kunde synes rimeligt at slaa dem sammen, er det dog et Spørgsmaal, om det ikke er heldigere at bibeholde dem begge. Den ene af dem er nemlig beregnet paa at kunne tages ved Confirmations Alderen, medens den anden vil fordre et Aar til, og den ved Sammensmeltningen fremkomne nye Examen vilde efter den foreliggende Plan komme til at slutte sig nærmest til den sidste, ja det paatænkes endog at sætte 16 Aars Alderen som Grænse, inden hvilken denne Examen ikke maa tages. Men der er ikke faa Forældre, som sætte Pris paa, at deres Børn, naar de ved Confirmations Alderen afslutte deres Skolegang, kunne gjøre dette med en Examen, og som derfor nok ville lægge fra to indtil højst otte Maaneder til Børnenes Skolegang for at opnaa denne. Men ét ofte to Aar udover Confirmations Alderen er ikke saa lidt, og kan man alligevel ikke overkomme at holde Børnene i Skolen, til de kunne faa Examen, saa kunne de lige saa godt tages ud strax efter Confirmationen, der jo falder paa Tider, hvor det i Almindelighed er lettest at skaffe Børnene anbragte i Lærlinge Stillinger ved Handel eller Haandværk. Som bekjendt er den afsluttende Klasse særdeles vigtig, idet den Fasthed i Kundskaberne, der med Examenerne for Øje her tilstræbes, er meget gavnlig for de fleste Elever, og det beklagelige Resultat, at mange Forældre ville tage Børnene tidligere ud af Skolen end ellers, kan let befrygtes at blive Følgen, hvis man afskaffer Realafgangsexamen af lavere Grad eller ved en mulig Sammensmelten sætter Aldersgrænsen til det 16de Aar.

En anden Maade at ordne Sagen paa var jo ogsaa at lade den lavere Examen være en Art første Del af den udvidede, saaledes at med 1ste Del enkelte Fag helt afsluttedes og i deres Sted enkelte ny kom til, medens de fleste Fag bibeholdtes, men med udvidede Fordringer.

Selv som Ordningen nu er, tror jeg, at baade Eleverne og Skolerne vilde staa sig ved, at der som Regel tages den mindre Examen af alle dem, der det følgende Aar ville indstille sig til den udvidede.

Om en Sammensmeltning af de to Examener nu vil finde Sted eller ej, staar altsaa foreløbig hen; men indtil der er taget endelig Bestemmelse herom, maa Skolen arbejde, som om den Sag slet ikke var paa Tale, det vil sige, den maa fortsætte med den lavere Realafgangs-examen som tidligere, men tillige arbejde paa, at de, der ønske det, kunne indstille sig til den udvidede Examen.

Skoleefterretninger.

Til Afgangsexamen forrige Sommer indstilledes følgende Elever, der alle bestode, A. Christiansen og C. Rasmussen med Udmærkelse.

1. A. Christiansen, Søn af Snedker Christiansen, Aarhus.
2. J. Dræbye, Søn af afdøde Toldforvalter Dræbye, Skanderborg.
3. M. L. Jensen, Søn af Proprietær Jensen, Kalbygaard.
4. S. Larsen, Søn af Gjørtler Larsen, Aarhus.
5. M. Petersen, Søn af afdøde Proprietær Petersen, Faurholdt.
6. C. Rasmussen, Søn af afdøde Smaahandler Rasmussen, Aarhus.
7. Th. Thruue, Søn af Boghandler Thruue, Aarhus.
8. N. H. Wachter, Søn af Kjøbmand Wachter, Aarhus.
9. C. Østergaard, Søn af afdøde Arbejdsmand Østergaard, Aarhus.

Skriftlig Examen afholdtes den 26de, 28de, 29de og 30te Juni under Tilsyn af Lærer W. Jensen.

Mundtlig Examen afholdtes den 3die, 5te og 6te Juli. Som Censorer mødte Professor Simesen, udsendt af Ministeriet, og Stiftsprovst Sørensen paa Skoledirektionens Vegne. Endvidere deltog, foruden Skolens Lærere, Overlærer Olsen (Historie), Premierlieutenant Lohff (Tysk), Læge Juul (Naturhistorie), Grosserer M. G. Bech (Dansk), Lærer W. Jensen (Geografi) og Overretssagfører Schwenn (Mathematik og Regning) i Bedømmelsen.

De enkelte Karakterer ses af omstaaende Liste:

	Dansk.	Dansk Stil.	Tysk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Arithmetik med praktisk Regning.	Geometri.	Skrivning og Tegning.	Points.	Engelsk, frit Fag.
A. Christiansen	mg.	mg.	ug. ÷	ug. ÷	ug.	ug.	ug. ÷	ug.	ug. ÷	68 ² / ₃	ug. ÷
J. Dræbye.....	mg. ÷	g.	ug. ÷	mg. +	mg.	mg.	g. +	g. +	mg. +	59	mg.
M. Jensen	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg. ÷	g. ÷	mg. ÷	mg. ÷	57 ² / ₃	"
S. Larsen	mg. ÷	mg. ÷	mg. +	ug.	mg. +	ug.	mg.	ug. ÷	ug. ÷	65 ² / ₃	g. +
M. Petersen	g.	g. ÷	ug.	ug. ÷	ug. ÷	ug.	g. +	ug.	mg.	60 ² / ₃	mg. ÷
C. Rasmussen	ug.	mg. +	ug.	ug. ÷	ug. ÷	ug.	mg. +	mg.	ug. ÷	68 ² / ₃	mg. +
Th. Thue.....	ug. ÷	g.	mg.	ug. ÷	mg.	ug.	mg. ÷	g. +	ug.	62 ¹ / ₃	"
N. H. Wacher	ug. ÷	mg. ÷	ug. ÷	mg.	mg. +	ug. ÷	mg. +	mg. +	ug. ÷	66	ug. ÷
C. Østergaard	mg.	g.	mg. +	g.	mg. ÷	mg. ÷	g. ÷	mg. +	mg. +	55 ¹ / ₃	mg.

Til at bestaa udfordres 25 Points, til at bestaa med Udmærkelse 68.

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil.

1. Bornholm i geografisk og historisk Henseende.
2. Husdyrene i de forskjellige Egne af Jorden og deres Nytte for Mennesket.

Regneopgave I.

- a. A. kjøber 50 Tdr. Rug og 40 Tdr. Byg. Paa Rugen tjener han $12\frac{1}{2}$ pCt. og paa Byggen $5\frac{5}{7}$ pCt., hvorved han faar $1210\frac{5}{14}$ Kr. for hele Partiet. Havde han kun tjent $5\frac{5}{7}$ pCt. paa Rugen, men $12\frac{1}{2}$ paa Byggen, vilde hans Indtægt kun være blevet 1190 Kr. Hvad har han givet for en Tønde af hver Slags?
- b. Hvor stor bliver den udvendige Omkreds af et cylinderformet Kar, der rummer $3\frac{1}{8}$ Td. Vand og overalt har en Tykkelse af $1\frac{1}{2}$ Tomme, medens Karrets indvendige Højde er 30 Tommer?
(1 Td. Vand = $4\frac{1}{4}$ Kubikfod.)

Regneopgave II.

- a. A. hæver sin Forretning og sælger sit Lager ved Avktion for $11598\frac{3}{14}$ Krone, hvoraf fragaar $6\frac{2}{3}$ pCt. i Omkostninger. Sine udestaaende Fordringer, der beløbe sig til $9755\frac{10}{13}$ Kr., indkasserer han med et Tab af $13\frac{1}{3}$ pCt. Han skylder 1714 Kr. $28\frac{4}{7}$ Øre bort, men da dette Beløb først er forfalden om 3 Maaneder, faar han, ved at betale det strax, en Godtgjørelse af 8 pCt. p. A. For sin Formue kan han nu enten købe 4 pCt.'s Obligationer, til Kurs 88, eller Aktier, hvoraf hver koster 110 Kr. og antages at give $9\frac{1}{4}$ Kr. i aarligt Udbytte. 1) Hvor stor er hans Formue? 2) Hvor stor bliver Forskjellen paa hans aarlige Indtægt, efter som han sætter sine Penge i Obligationer eller Aktier.

- b. A. udsætter en Kapital paa 1000 Kr. til 4 pCt. p. A. og lader den staa, til den er voxet til 2000 Kr. B. udsætter ligeledes en Kapital, men til 5 pCt. p. A., og efter at den har staaet lige saa længe som A.'s, hæver han lige saa meget som A. 1) Hvor længe har A.'s Kapital staaet paa Rente? 2) Hvor stor var B.'s udsatte Kapital?

Lærefagenes Fordeling ses af følgende Liste:

Fagene:	Kl.	Kl.	Kl.	Kl.	Kl.	Kl.	Kl.
	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Dansk	9	7	6	5	4	3	3
Tysk	"	3	3	3	3	3	4
Engelsk	"	"	2	3	3	3	3
Fransk	"	"	"	{4 "}	{2 "}	{4 "}	"
Religion	2	2	2	2	2	2	"
Historie	2	2	2	2	3	3	4
Geografi	2	2	2	2	2	2	3
Naturhistorie	"	2	2	2	2	3	3
Fysik	"	"	"	"	"	2	2
Mathematik	"	"	"	"	4	5	6
Regning	6	6	6	5	3	4	3
Skrivning	3	3	2	1	2	1	1
Tegning	2	3	2	2	2	1	2
Sang	1	1	2	2	2	"	"
Gymnastik	3	4	4	3	2	{ 2	2
Tilsammen...	30	35	35	{36 32	{36 34	{36 34	36

I de forskjellige Fag er i Klasserne gennemgaaet følgende:

1ste Klasse.

Undervisningen her er forberedende, og Hovedopgaven at bringe Eleverne til at læse rent, hvorfor den meste Tid anvendes til Læseøvelser; Eleverne øves i Stavning, først i Bogen, senere udenad. Af Bøger er

brugt C. Bredsdorffs Billed ABC. og Læsebog for de første Begyndere og Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog, 1ste Afdeling. Jævnside Læsningen gaar Øvelser i Skrivning paa Tavlen, senere i Skrivebog. Nogle Timer ugentlig ere anvendte til Indøvelse af Smaasange, Fortælling af Bibel- og Fædrelandshistorie og til Øvelse i Gjenfortælling I Regning arbejdes der med den lille Tabel og tilsvarende Øvelser i Hoved- og Tavle-regning. En Del Vers ere lærte udenad.

2den Klasse.

Dansk. Der er lagt megen Vægt paa Indenadslæsning, hvortil benyttes Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog, 2den Del. Eleverne ere øvede i Stavning og Gjenfortælling, og af Formlæren ere de vigtigste Ordklasser gennemgaaede uden Bog. Der er skrevet 3 Stile ugentlig paa Skolen (Afskrift efter Bogen). — *Religion.* Den gamle Pagt efter Møllers Lærebog i Bibelhistorie til Davids Historie. En Del Salmer efter Morgensangene. — *Historie.* Fra Side 18—91 efter V. Klaussens Danmarkshistorie; meget er tilfortalt. — *Geografi.* Danmark, Norge og Sverig efter Erslevs Geografi Nr. 4. — *Regning.* De 4 Regningsarter med ubenævnte Tal efter Hansens Regnebog; 2 Timer ugentlig Hovedregning.

3die Klasse.

Dansk. Agerskov, Nørregaard og Strøm dansk Læsebog, 3die Del; det vigtigste af Formlæren efter N. Andersens Sprog lære Nr. 3. Der skrives 2 Stile paa Skolen (Diktat) og en Hjemmestil om Ugen. Jævnlig Analyse. — *Religion.* Det ny Testamente efter Balslevs Bibelhistorie, Luthers lille Katekismus. En Del Salmer ere lærte. — *Historie.* Fra Christian den 1ste til Fredrik den 5te efter V. Klaussens Danmarkshistorie, meget er tilfortalt. — *Geografi.* Mellemeuropa og de sydevropæiske Halvøer efter Erslevs Geografi Nr. 4. — *Natur-*

historie. Pattedyr og Fugle til Vadefuglene efter Feddersens Naturens Bog. — *Tysk.* Toepfers Lærebog forfra til § 65 med tilsvarende Grammatik. — *Regning.* Sidste Halvdel af Chr. Hansens Regnebog 1ste Del; 2 Timer ugentlig Hovedregning.

4de Klasse.

Dansk. Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog 4de Del. Formlæren er flere Gange gennemgaaet efter Andersens Sproglære 3; hyppig Analyse; nogle Digte ere lærte; 1 Skolestil og 1 Hjemmestil ugentlig. — *Religion.* Det ny Testamente efter Angers Bibellhistorie. De 10 Bud efter Balslevs Lærebog. En Del Salmer ere lærte. — *Historie.* Fra Christian den 1ste til Frederik den 5te efter V. Klaussens Danmarks-historie. — *Geografi.* De fremmede Verdensdele efter Erslevs Geografi Nr. 3. — *Naturhistorie.* Krybdyr, Padder, Fisk og Leddyr efter Feddersens Naturens Bog. — *Tysk.* Toepfers Lærebog fra § 65 til § 97 med tilsvarende Grammatik. Kapers og Simonsens tyske Læsebog forfra til Side 24. — *Engelsk.* Listovs Ledetraad i Engelsk I. Side 1—43. — *Regning.* 1ste Halvdel af Chr. Hansens Regnebog II.

5te Klasse.

Dansk. Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog 5te Del. Dr. Bojesens Grammatik til Sætningslæren. — *Religion.* Det ny Testamente efter Angers Bibellhistorie. Balslevs Lærebog forfra til 2den Artikel. En Del Salmer ere lærte. — *Historie.* Kochs Danmarks-historie fra Reformationens Indførelse og ud; meget tilfortalt. — *Geografi.* Fordelingen af Hav og Land og Evropa efter Erslevs Geografi Nr. 3. — *Naturhistorie.* Krybdyr, Padder, Fisk, Leddyr og det menneskelige Legeme efter Feddersens Naturens Bog. — *Tysk.* Toepfers Lærebog i Tysk Stk. 101—151; Kaper & Simonsens tyske Læsebog for Begyndere Side 1—75. 1 Stil ugentlig. —

Engelsk. Listovs Ledetraad i Engelsk I. Side 43—ud samt Ledetraad i Engelsk II. hele Bogen. 1 Stil ugentlig. — *Fransk.* Ahns Læsebog I. Side 1—50. Efter Jungs Grammatik de 3 regelrette Conjugationer; 1 Stil ugentlig. — *Regning.* Sidste Halvdel af Hansens Regnebog II. Ugentlige Hjemmeopgaver.

6te Klasse.

Dansk. Matzens Læsebog III. 2den Halvdel. Hele Dr. Bojesens Grammatik. I Literaturhistorie dikteret og læst fra Holberg og ud. 1 Hjemmestil og 1 Skolestil ugentlig. — *Religion.* Det ny Testamente efter Angers Bibelhistorie. Balslevs Lærebog første til anden Artikel. En Del Salmer ere lærte. — *Historie.* Kochs Danmarks-historie fra Reformationens Indførelse og Bogen ud. Kofods Verdenshistorie fra den nyere Tid og ud; meget er tilfortalt. — *Geografi* som i 5te Klasse. — *Naturhistorie.* Krybdyr, Padder, Fisk, Leddyr og det menneskelige Legeme efter Feddersens Dyrerigets Naturhistorie. Hovedtrækkene af den almindelige Botanik gennemgaaet uden Bog ved Forevisning af Planter og Benyttelse af Schuberts Plantebilleder. — *Tysk.* Rungs Læsebog Side 117—151 og 169—182. Løkkes Grammatik. Ankjærs Stiløvelser benyttede til mundtlig og skriftlig Oversættelse. — *Engelsk.* Listovs Ledetraad i Engelsk II. og III.; Rosings Grammatik; 1 Stil ugentlig. — *Fransk.* De første 50 Sider af Ahns Læsebog I. Efter Jungs franske Grammatik de 3 regelrette Conjugationer; 1 Stil ugentlig. — *Regning.* Hansens Regnebog II. fra Side 36—III. Side 31. Hjemmeopgaver 1 à 2 Gange ugentlig. — *Arithmetik.* De fire Regningsarter, Decimalbrøk samt Faktorer og Maal efter Simesens Arithmetik. — *Geometri.* Stens Lærebog indtil Trekanters Kongruens.

7de Klasse.

Dansk. Matzens Læsebog 4de Del, daglig Analyse. Hele Dr. Bojesens Grammatik. I Literaturhistorie er

dikteret og læst fra Holberg og ud. 1 Hjemmestil ugentlig, — *Religion* som i 6te Klasse. — *Historie* som i 6te Klasse. — *Geografi*. Fordelingen af Hav og Land og Evropa efter Erslevs Geografi Nr. 3. — *Naturhistorie*. Zoologi som i 6te Klasse. Af Strøms Botanik Indledningen samt de to- og enkimbladede Planter med en Del Tilføjelser. — *Naturlære*. Holtens Lærebog S. 2—46 og 56—110. — *Tysk*. Rungs Læsebog S. 154—220, Hauffs Märchen benyttet til kursorisk Læsning. Løkkes Grammatik. Ankjærs Stiløvelser og senere Kapers Stiløvelser for Mellemlklasserne ere benyttede til mundtlig og skriftlig Oversættelse. — *Engelsk*. Listovs Læsestykker og Stiløvelser I.; sammes Læsestykker II. Side 1—100. Rosings Grammatik. 1 Stil ugentlig (Hjemmeopgave). — *Regning*. Hansens 3die Del til Side 83. — *Arithmetik*. Første og andet Trin af Simesens Arithmetik med Undtagelse af Logarithmer. Ugentlige Hjemmeopgaver. — *Geometri*. Simesens Lærebog S. 17—73.

8de Klasse.

Dansk. Matzens Læsebog 4de Del; daglig Analyse. I Literaturhistorie er dikteret og læst fra Ewald og ud og det hele er repeteret. 1 Hjemmestil ugentlig. — *Historie*. Kochs Fædrelandshistorie og Kofods Verdenshistorie læst og repeterede. — *Geografi*. Hele Erslevs Lærebog Nr. 3. Danmark behandlet udførligere. — *Naturhistorie*. Hele Feddersens Dyrerigets Naturhistorie og Strøms Botanik med en Del Tilføjelser. — *Tysk*. Den prosaiske Del af Rungs Læsebog er repeteret og af Hauffs Märchen er „Das kalte Herz“ læst og repeteret. Dels som Extemporallæsning og dels med Forberedelse er af Hauffs Märchen læst S. 24—34 og 269—290 samt Hauffs Novelle „Die letzten Ritter von Marienburg“. Løkkes Grammatik. Kapers Stiløvelser for Mellemlklasserne er benyttet til mundtlig og skriftlig Oversættelse. — *Engelsk*. Listovs Læsestykker II. hele Bogen. Marryat

„The settlers in Canada“ c. 160 Sider. Lunds Grammatik; 1 Stil ugentlig efter Lassens Stiløvelser. — *Regning*. Repeteret Opgaver angaaende Procentregning og Rentesregning efter Chr. Hansens Regnebog III. Samtlige Opgaver angaaende Udmaaling af Flader samt af Legemer og deres Overflader og blandede Opgaver efter samme Regnebog ere løste. I Hansens Regnebog IV. er regnet Opgaver i de Afsnit, som omhandle Ligninger af 1ste Grad med én og flere Ubekjendte, Logarithmer, Fladers og Legemers Beregning samt sammensat Rentesregning. — *Arithmetik*. Gjennemgaaet Simesens Talforholdenes Naturlære 1ste, 2det og 3die Trin til Progressioner, repeteret disse Læsebøger samt endelig repeteret det af 3die Trin læste. — *Geometri og Stereometri*. Gjennemgaaet Simesens Geometri og Stereometri, repeteret denne Lærebog samt endelig repeteret 6te til 9de Afsnit.

Skrivning.

2den, 3die, 4de, 5te og 6te Klasse have begyndt med Bogstavernes Indøvelse og ere derfra gaaede over til Sammenskrift; i de højere Klasser er der ved Afskrift efter Bog lagt Vind paa at skaffe Eleverne en fast og smuk Haandskrift.

Tegning.

Petersens Tegnehefter ere gennemgaaede; i de højere Klasser er dernæst benyttet Petersens og Hetschs Vægge-Fortegninger. — 8de Klasse har tegnet de i Mundts Geometri anførte Konstruktions Opgaver.

Sang.

1ste Syngeklasse (2den og 3die Kl.). Der er foretaget Øvelser til Uddannelse af Stemme og Øre; Nodenavnene ere lærte og lette Træffeøvelser foretagne; der er indøvet 15 Salmemelodier, en Del Børnesange og nogle Fædrelandssange,

2den Syngeklasse (4de, 5te og 6te Kl.). Tone-dannelses-Øvelserne ere fortsatte. C-, G-, D-, F-Dur og a-, e-, h-, d-Mol-Skalaen med Akkord paa første Trin; den kromatiske Skala; endvidere er foretaget Træffeøvelser; et lignende Antal Salmemelodier som i 1ste Klasse, og en halv Snes Fædrelandssange ere lærte.

Skolens Lærere og Elever.

Fagene have været fordelt mellem Lærerne paa følgende Maade:

- P. B. Fenger, cand. theol., Skolens Bestyrer, har haft Dansk med 8de, 7de og 6te Klasse, Historie med 8de, 7de 6te, 5te, 2den og 1ste Klasse.
- Th. Nielsen, kongelig Translatør og Tolk i Engelsk, har haft Tysk med 5te Kl., Engelsk, Skrivning og Tegning med hele Skolen.
- Johannes Kastrup, Lærer, har haft Tysk med 8de, 7de og 6te Kl., Naturlære med 8de og 7de Kl., Religion med 4de Kl., Geografi med 8de Kl. og Naturhistorie med hele Skolen.
- M. V. Schmidt, cand. phil., har haft Geografi med 7de, 6te og 5te Kl., Dansk med 5te og 4de Kl., Fransk med 7de, 6te og 5te Kl., Tysk med 4de og 3die Kl. og Regning med 2den Kl.
- J. Rasmussen Holm, Lærer, har haft Dansk med 3die og 2den Kl., Religion med 7de, 6te, 5te og 3die Kl., Historie med 4de og 3die Kl. og Geografi med 4de, 3die og 2den Kl.
- C. Kirk Andersen, Lærer, har haft Mathematik med 7de og 6te Kl. og Regning med 7de, 6te, 5te, 4de og 3die Kl.
- Fl. Petersen, Premierlieutenant, Mathematik og Regning med 8de Kl.
- A. Müller, kongelig Translatør i Tysk, har haft Sang med hele Skolen.

Frk. K. Bjerre har haft Religion med 2den Kl., Dansk, Skrivning og Regning med hele Skolen.

Fru J. Fenger har haft Bibelhistorie og Sang med 1ste Kl.

J. Petersen, Sergent, har haft Gymnastik og Svømning med hele Skolen.

Skolen talte ved forrige Programs Affattelse 186 Elever. Af disse udgik efter endt Examen de tidligere nævnte 9, senere i Aaret 31, medens der er indkommet 42, saa at Skolen nu tæller 188 Elever.

Skolepengene

ere i 1ste Kl. 4 Kr., 2den 5 Kr., 3die 6 Kr., 4de, 5te og 6te Kl. 7 Kr., 7de 8 Kr. og 8de 9 Kr. maanedlig. For Brødre gives 1 Kr. Moderation, den 4de Broder gaar frit. I Oktober Maaned betales 3 Kr. i Brændepenge og ved Indmeldelsen 2 Kr. i Indskrivningspenge. Desuden betales efter endt Afgangsexamen et Beløb, der kan være forskjelligt efter de indstillede Elevers Antal, men som dog ikke vil overstige 16 Kr. Skolepengene opkræves ved Regninger, der medgives Eleverne efter den 25de i hver Maaned, undtagen i Juli, da Skolepengene for denne Maaned opkræves under et med dem for Juni henimod denne Maaned Slutning. Udmeldelse maa ske inden den 25de i den Maaned, Skolegangen ophører. I Skolen findes for Tiden 9 Fripladser; 18 Elever have særlig Moderation; baade Fripladserne og Moderationen bæres af Skolen selv. De Elever, der for Tiden have Fripladserne, ere: Th. S. Yde, Jørgen Jensen, E. Frederiksen, C. Petersen, G. Grønbech, C. Yhr, C. Friis, S. Nielsen, Chr. Petersen. Friplads gives i Reglen kun til Elever, der have vist baade Begavelse, Flid og god Opførsel og gaaet mindst ét Aar i Skolen.

Skolebøgerne.

De Bøger, der skulle bruges i det kommende Skoleaar, ere:

i 8de Klasse:

Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I. og II., Erslevs Geografi Nr. 2 og Atlas Nr. 1, Feddersens Dyre-
rigets Naturhistorie, Vaupells Botanik, Holtens Fysik, Matzens danske Læsebog IV., Bojsens Grammatik, tysk Læsebog for de højere Klasser af Kaper og Simonsen, Hauffs Märchen, W. Collins: „After Dark“, Listovs engelske Læsestykker II., Las-
sens Opgaver til engelske Stile, Lunds engelske Grammatik, Ahns franske Læsebog I., Jungs franske Grammatik, Hansens Regnebog III. og IV., Simesens leffattelige Geometri og Arithmetik, sammes Bogsta-
regning og Algebra, en Logarithmetabel, et Bestik, et Par Gymnastiksko.

i 7de Klasse:

Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I., Erslevs Geografi Nr. 2 og Atlas Nr. 1, Feddersens Dyre-
rigets Naturhistorie, Vaupells Botanik, Holtens Fysik, Matzens danske Læsebog IV, Bojsens Gramatik, Rungs tyske Læsebog, Kapers tyske Gramatik, An-
kjærs Stiløvelser med Ordsamling, Listovs engelske Læsestykker og Stiløvelser I, engelske Læsestykker II., Rosings Grammatik, Ahns franske Læsebog I, Jungs Grammatik, Angers Bibelhistorie, Balslevs Lære-
bog, en Salmebog med Tillæg, Morgensangene, Stens Geometri, Arithmetik og matematiske Opgaver, Hansens Regnebog III.; et Par Gymnastiksko;

i 6te Klasse:

Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I., Erslevs Geografi Nr. 3 og Atlas Nr. 1, Feddersens Dyre-

rigets Naturhistorie, Angers Bibelhistorie, Balslevs Lærebog, en Salmebog med Tillæg, Morgensangene, Agerskov, Nørregaard og Strøm dansk Læsebog 6, Bojsens Grammatik, Texten til Danmarks Melodier, Toepfers Lærebog i Tysk, Kaper og Simonsens tyske Læsebog for Begyndere, Kaper tysk Læsebog for Mellemlasserne, sammes Grammatik, Listovs Ledetraad i Engelsk II. og III., Rosings Grammatik, Ahns franske Læsebog, Jungs franske Grammatik, Hansens Regnebog III., en Tabel, Julius Petersens Geometri og Arithmetik og matematiske Opgaver, Petersens Tegnehefte; et Par Gymnastiksko;

i 5te Klasse:

Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I., Erslevs Geografi Nr. 3, Atlas Nr. 1, Feddersens Naturens Bog, Angers Bibelhistorie, Balslevs Lærebog, en Salmebog med Tillæg, Morgensangene, Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog 5, Bojsens Grammatik, Texten til Danmarks Melodier, Toepfers Lærebog i Tysk, Kaper og Simonsens tyske Læsebog for Begyndere, Listovs Ledetraad i Engelsk I., Ahns franske Læsebog I, Jungs franske Grammatik, Hansens Regnebog II., en Tabel, Petersens Tegnehefte; et Par Gymastiksko;

i 4de Klasse:

Klaussens Danmarkshistorie, Erslevs Geografi Nr. 3 og Atlas Nr. 1, Feddersens Naturens Bog, Angers Bibelhistorie, Balslevs Lærebog, Morgensangene, Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog 4, N. Andersens Sproglære 3, Texten til Danmarks Melodier, Toepfers Lærebog i det tyske Sprog efter Ahns Methode, Kapers og Simonsens tyske Læsebog for Begyndere; Listovs Ledetraad i Engelsk I., Hansens Regnebog II., en Tabel, Petersens Tegnehefte; et Par Gymnastiksko;

i 3die Klasse:

Klaussens Danmarkshistorie, Erslevs Geografi Nr. 4 og Atlas Nr. 1, Feddersens Naturens Bog, Chr. Müllers Lærebog i Bibelhistorie for Elementarskolen, Morgensangene, Toepfers Lærebog i Tysk efter Ahns Methode, Agerskov Nørregaard og Strøms danske Læsebog 3, Texten til Danmarks Melodier, Hansens Regnebog I., en Tabel, Petersens Tegnehefte; et Par Gymnastiksko;

i 2den Klasse:

Klaussens mindre Udtog af Danmarkshistorien, Erslevs Geografi Nr. 4 og Atlas Nr. 1, Chr. Müllers Lærebog i Bibelhistorie for Elementarskolen, Morgensangene, Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog 2, Texten til Danmarks Melodier, Hansens Regnebog I., en Tabel, Petersens Tegnehefte I.; et Par Gymnastiksko;

i 1ste Klasse:

Chr. Bredsdorffs Billed A B C og Læsebog for de første Begyndere, en Tabel.

Skrivebøger, Stilebøger o. s. v., som skulle bruges, ville Eleverne faa opgivne den første Dag i det nye Skoleaar.

Examensschema.

Skriftlig Afgangsexamen afholdes Mandagen den 27de, Tirsdagen den 28de, Onsdagen den 29de og Torsdagen den 30te Juni, hver Dags Eftermiddag Kl. 5.

Skriftlig Aarsexamen afholdes:

Lørdagen den 2den Juli.

Kl. 5: 7de og 6te Kl. Regning. 5te Kl. engelsk Stil.

Mandagen den 4de Juli.

Kl. 8: 4de Kl. dansk Stil.

Kl. 12: 5te Kl. dansk Stil.

- Kl. 2: 6te Kl. mathem. Opgaver, 5te Kl. tysk Stil.
 Kl. 4: 7de Kl. engelsk Stil.

Tirsdagen den 5te Juli.

- Kl. 8: 3die Kl. Regning.
 Kl. 12: 6te Kl. tysk Stil, 2den Kl. dansk Stil.
 Kl. 2: 7de Kl. dansk Stil, 6te Kl. engelsk Stil.

Onsdagen den 6te Juli.

- Kl. 8: 7de Kl. tysk Stil, 5te Kl. Regning, 6te Kl. dansk Stil.
 Kl. 10: 3die Kl. dansk Stil, 4die Kl. Regning.
 Kl. 12: 2den Kl. Regning, 7de Kl. mathem. Opgaver.

Afgangsexamens mundtlige Del:

Mandagen den 4de Juli.

- Kl. 9: Dansk. — Geometri.
 Kl. 12^{1/2}: Tysk.
 Kl. 5: Geografi.

Tirsdagen den 5te Juli.

- Kl. 9: Naturhistorie. — Historie.
 Kl. 11^{1/2}: Arithmetik. — Engelsk.

Aarsexamens mundtlige Del:

Torsdagen den 7de Juli.

- Kl. 9: 5te Kl. A. Dansk, 3die Kl. B. Naturhistorie.
 Kl. 12: 4de Kl. B. Tysk, 5te Kl. B. Engelsk.
 Kl. 2: 3die Kl. A. Historie, 2den Kl. Religion.
 Kl. 5: 7de Kl. Dansk, 5 Kl. B. Dansk, 3die Kl. A. Religion.

Fredagen den 8de Juli.

- Kl. 9: 5te Kl. A. Naturhistorie, 4de Kl. A. Dansk.
 Kl. 12: 6te Kl. Engelsk, 3die Kl. A. Geografi.
 Kl. 2: 5te Kl. B. Historie, 3die Kl. B. Tysk.
 Kl. 5: 7de Kl. Geografi, 2den Kl. Historie.

Lørdagen den 9de Juli.

- Kl. 9: 4de Kl. B. Geografi, 5te Kl. B. Tysk, 7de Kl. Fransk.
 Kl. 12: 6te Kl. Historie, 5te Kl. A. Religion.
 Kl. 2: 4de Kl. A. Religion, 3die Kl. B. Geografi.
 Kl. 5: 6te og 7de Kl. Religion, 4de Kl. B. Naturhistorie.

Mandagen den 11te Juli.

- Kl. 9: 2den Kl. Dansk, 6te Kl. Tysk.
 Kl. 12: 5te Kl. A. Historie, 4de Kl. A. Regning.
 Kl. 2: 3die Kl. A. Tysk, 5te Kl. B. Religion.
 Kl. 5: 7de Kl. Historie, 4de Kl. B. Regning.

Tirsdagen den 12te Juli.

- Kl. 9: 5te Kl. B. Naturhistorie, 4de Kl. B. Engelsk.
 Kl. 12: 7de Kl. Tysk, 6te Kl. Matematik.
 Kl. 2: 3die Kl. B. Historie, 4de Kl. A. Engelsk.
 Kl. 5: 2den Kl. Geografi, 5te Kl. A. Tysk.

Onsdagen den 13de Juli.

- Kl. 9: 4de Kl. A. Historie, 3die Kl. A. Regning.
 Kl. 12: 4de Kl. A. Naturhistorie, 4de Kl. B. Dansk.
 Kl. 2: 6te Kl. Dansk, 7de Kl. Engelsk
 Kl. 5: 5te Kl. B. Geografi, 3die Kl. B. Dansk.

Torsdagen den 14de Juli.

- Kl. 9: 2den Kl. Regning, 3die Kl. A. Naturhistorie, 5te
 Kl. A. Regning.
 Kl. 12: 3die Kl. A. Dansk, 3die Kl. B. Regning.
 Kl. 2: 6te Kl. Naturhistorie, 4de Kl. A. Geografi.
 Kl. 5: 7de Kl. Naturhistorie, 4de Kl. B. Historie, 5te
 Kl. B. Regning.

Fredagen den 15de Juli.

- Kl. 9: 6te Kl. Geografi, 4de Kl. B. Religion.
 Kl. 11: 7de Kl. Matematik, 3die Kl. B. Religion.
 Kl. 12: 5te Kl. A. Geografi, 1ste Kl. i alle Fag.
 Kl. 2: 5te Kl. A. Engelsk, 4de Kl. A. Tysk.

Lørdagen den 16de Juli Kl. 10

afholdes Prøve i Sang med hele Skolen, hvorefter Omflytningen sker.

Samme Dag Kl. 12 afholdes Optagelsesprøve. For de Elevers Vedkommende, der ikke kunne møde denne Dag, afholdes ogsaa Prøven Torsdagen den 18de August Kl. 8. Ferien begynder Lørdagen den 16de Juli og varer til Torsdagen den 18de August Kl. 9.

Til at overvære saavel Afgangs- som Aarsexamenens mundtlige Del indbydes Elevernes Forældre samt enhver, der interesserer sig for Skolen.

Aarhus i Juni 1881.

P. B. Fengler,

Cand. theol., Skolebestyrer.
